

Minnesanteckningar från panelsamtal om den funktionshinderpolitiska utvecklingen i Stockholms stad den 12 maj 2016

Politiker i panelen:

Cecilia Brink (M)

Torun Boucher (V)

Rana Carlstedt (S)

Maria Johansson (L)

Christina Linderholm (C)

Erik Malm (MP)

Ewa-Marie Ås (KD)

I panelen deltar även funktionshinderombudsmannen Riitta-Leena Karlsson, RLK, samt HSOs ordförande Lena Huss, LH.

Tobias Smedberg, Agenda PR, är kvällens moderator.

Sofia Petersson, Ramböll, föredrar resultatet från utvärderingen av stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, delaktighetsprogrammet, och är en komprimerad version av den faktiska rapporten. Hon betonar att utvärderingen rör 2015, dvs. ett stickprov över perioden, och beskriver uppdraget från stadsbyggnadskontoret. Hon tar upp de sju målen i programmet, och går sedan över på resultatet från utvärderingen.

Efter föredragningen kommenterar Tobias Smedberg föredragningen, och indirekt rapporten, och frågar Sofia Petersson om några aspekter han vill belysa. Sofia understryker att det saknas en nollbas i programmet, man vet alltså inte hur upplevelserna har förändrats under tidsperioden. Vidare menar Sofia Petersson att ”upplevelser”, genom brukarundersökningar, kanske istället bör bytas mot andra indikatorer. Sådana indikatorer skulle t.ex. kunna vara ”antalet ledsagartimmar”, för att nämna ett exempel.

Sedan ska politikerna

- 1) kommentera Sofia Peterssons föredragning och Rambölls rapport, och
- 2) berätta vilka problem och utmaningar de ser i dagsläget

Rana Carlstedt, RC

- 1) RC menar att hon är självkritisk, att politikerna bör vara självkritiska, och menar att de glömmer/missar perspektiv för att implementera de mål de själva har satt upp. Det gäller även genusaspekten. RC menar att politikerna har mycket att arbeta med.

- 2) Utbildning och arbetsmarknad är viktiga. RC menar att Stockholms stad som arbetsgivare bör föregå med gott exempel, t.ex. att hjälpa till med anställningsformer och att se till att personer med funktionsnedsättningar blir medarbetare i staden.

Cecilia Brink, CB

- 1) CB menar att politikerna måste bli mycket bättre på att formulera indikatorer, och arbeta mycket tydligare med uppföljning. CB tar upp förhållandet mellan aktiviteter och andra former av resultat, och att aktiviteter inte är ett lämpligt mått på resultat. CB understryker att man måste ha ett nolläge att utgå från. Vidare menar CB att det krävs enhetligare sätt att arbeta med vad gäller FH-råden, och att det nu ser mycket olika ut i staden.
- 2) CB menar att formen inte fungerar, eftersom man inte kan mäta det man vill mäta.

Erik Malm, EM

- 1) EM tycker att det är hög tid att revidera programmet. Han delar synen som övriga politiker har nämnt, och det som Ramböll har tagit upp i rapporten och under föredragningen av Sofia Petersson. EM talar om förutsättningarna för dialog mellan RH-råden och förvaltningarna.
- 2) EM menar att fokuseringen på aktiviteter ger ett godtycke/är godtyckligt, men att det inte var meningen att det skulle vara så.

Maria Johansson, MJ

- 1) MJ delar de slutsatser som kommit fram, och menar att målen måste synas i budgeten och att resultat inte kan mätas i form av aktiviteter. MJ lyfter även fram andra aspekter som saknas såsom genusperspektiv, barnperspektiv, åldersperspektiv, och HBTQ-perspektiv. MJ menar att hon helst talar om "funktionshinderperspektiv" istället för "funktionshinderspolitik". Vidare menar MJ att politikerna måste arbeta med det generella, men det finns också behov av individuella lösningar. Avslutningsvis i det här anförandet anser MJ att "kunskapen finns, men används inte".
- 2) (Hennes uttalanden på 1 och 2 gick lite ihop, det är svårt att dra en skiljelinje i hennes uttalanden. Hon tog dock upp en aspekt om MR-institution.)

Ewa-Marie Ås, EMÅ

- 1) EMÅ tycker att målen i programmet är bra, men att det saknas insikt och erfarenhet och att man missar flera viktiga perspektiv och att det då inte blir verklighetstroget. EMÅ tycker också att aktiviteter som resultat inte är lämpligt. EMÅ tycker för övrigt att om man möter folk med respekt och en grundinställning att hitta lösningar så kan man också göra det.
- 2) EMÅ menar att politiker behöver fh-råden och fh-organisationer för att förstå hur vardagen ser ut.

Torun Boucher, TB

- 1) TB talar om funktionalitetsperspektiv. Det stora problemet som TB ser det är att programmet inte är kopplat till budgeten. TB menar att det är ”prio ett” att få in programmet i budgetprocessen.
- 2) TB talar även om att det vid införandet av en äldreombudsman och en barnombudsman kommer att finnas tre ombudsmän, och att de samtliga kommer att arbeta med inriktning på tillgänglighetsaspekter. Vidare talar TB om problemet som uppstår vid tidpunkten då man fyller 65 år, att man blir bedömd annorlunda då och att 65-årsgränsen är den största utmaningen som TB ser.

Christina Linderholm, CL

- 1) CL menar att det krävs en del grundläggande förändringar, och att det krävs bättre, utvärderingsbara, mål. CL anser även att man måste tydliggöra ansvaret för varje nämnd och bolag. Vidare menar CL att aktiviteter är ”enkla pinnar”, och att det krävs andra mål för att skillnader i verkligheten.
- 2) CL pekar på konflikter mellan olika grupper när man t.ex. ska försöka lösa framkomlighetsfrågor.

Summering och kommentar av Riitta-Leena Karlsson, RLK:

RLK berättar om när programmet togs fram och att budskapet från stadens ledning då var att ”allt är inte lika viktigt”. RLK kommenterade vidare de sju målen i varierande omfattning och konstaterade att vi inte ha så bra fysisk tillgänglighet som vi kanske tror att vi har. Detta visar bl.a. kommentarer från utländska besökare som jämför med sina hemländer. RLK pekar även på att näringslivets lokaler ofta har stora brister vad gäller fysisk tillgänglighet.

Vidare menade RLK att hörselteknik är viktigt, och att det språk som används måste vara lättbegripligt. RLK menar att förskolan fungerar mycket bra. Problemen brukar istället börja när man börjar skolan. Vad gäller bostadsmålet så menar RLK att det är ett sorgligt kapitel, och att det finns ett stort behov av särskilda boenden. Angående fritid och fritidsverksamhet så tycker RLK att det är ett glädjeämne, men att många berörda med funktionsnedsättning dock har problem med att de inte alltid får ledsagning.

PAUS

Summering och kommentar av Lena Huss, LH:

LH tycker att alla deltagande politiker lyfte mycket viktiga frågor. LH refererade bl.a. till det som sagt om självrannsakan; ”Vad har vi gjort? Har vi gjort det vi ska göra?”. Vidare menar LH att det är viktigt att göra saker på en konkret nivå, och att synliggöra f-h-perspektivet på alla nivåer. Budgeten är ett viktigt styrinstrument och det är viktigt att f-h-perspektivet genomsyrar budgeten. Punkterna utbildning-bostad-arbete är mycket viktiga områden. LH avslutar med att konstatera att hon tycker att det har varit en bra inledning för en fortsatt dialog för f-h-frågor.

Därefter tar moderatorn Tobias Smedberg, TS, upp området arbete, arbetsmarknaden och arbetslöshet. Efter en fråga till alla politikerna framgår att alla är överens om att Stockholms stad som arbetsgivare måste säkerställa att en större andel anställda är personer med funktionsnedsättning.

Rana Carlstedt, RS, tror att man ofta ser problem när det kommer till personer med funktionsnedsättning. RS säger vidare att staden inte får föra register med anteckningar om funktionshinder, detta pga. bestämmelserna i PUL (personuppgiftslagen).

Erik Malm, EM, menar att det är viktigt att skapa fler karriärvägar, och att mycket handlar om attityd. EM menar att en person med funktionsnedsättning kan bidra med nya perspektiv, erfarenheter och kunskap, istället för att arbetsgivaren ska behöva fokusera på vilken grad av anpassning som krävs. EM säger avslutningsvis att ungdomar mellan 16-19 år behöver tidiga insatser.

Cecilia Brink, CB, framför att det redan idag finns åtgärder som syftar till att hjälpa personer med funktionsnedsättning ut i ett fungerande arbete. Det behöver då inte endast vara kommunala anställningar.

Maria Johansson, MJ, anser att det idag är väldigt problemorienterat. MJ menar att ungdomar med funktionsnedsättning ska prioriteras, t.ex. vad gäller sommarjobb, och MJ nämnde även Jobbtorget i sammanhanget.

Torun Boucher, TB, menar att staden måste föregå med gott exempel och anställa fler personer med funktionsnedsättning, och dessutom införa indikatorer i budgeten.

Christina Linderholm, CL, vill se en mer uppsökande verksamhet och vad man kan göra genom det.

Ewa-Marie Ås, EMÅ, menar att man måste se till vad var och kan göra.

Därefter går moderatorn Tobias Smedberg, TS, över till bostadsfrågan och mer specifikt frågan om gruppboende i staden och huruvida boende på dessa ska behöva betala hyra för gemensamhetsutrymmen. De flesta politiker tycker att de boende inte ska behöva betala hyra för gemensamhetsutrymmen.

Christina Linderholm, CL, håller dock inte med utan menar att alla betalar för gemensamhetsutrymmen, och att det skulle bli orättvist annars. De sämst ställda behöver i så fall kompenseras på annat sätt.

Rana Carlstedt, RC, vill inte att man ska behöva betala för gemensamhetsutrymmen. RC anser att det rör sig om få personer på stora ytor och att det slår hårt mot en svag grupp. RC menar att man måste finna en bra modell för den här frågan.

Cecilia Brink, CB, delar principiellt Christina Linderholms åsikt och menar att någon måste betala för gemensamhetsutrymmena, trots att det blir en stor belastning.

Rana Carlstedt, RC, flikar in att då det är en biståndsbedömd fråga så är det en insats den boende inte själv väljer, och att det då är orättvist.

Torun Boucher, TB, anser att 5 % av alla nya bostadsområden ska gå till bostäder för personer med funktionsnedsättning, och att det gäller både gruppboenden och äldreboenden.

Moderatorn Tobias Smedberg, TS, går vidare över till frågan om kontaktpersoner och ledsagning och framför att antalet beviljade kontaktpersoner och ledsagningsinsatser har sjunkit.

Alla närvarande politiker tycker att personer i gruppboad ska ha samma rätt till kontaktperson som övriga.

Maria Johansson, MJ, menar att det är skrämmande att det ser olika ut i olika stadsdelar, och även i olika kommuner. Detta trots att det är samma lagar som gäller för alla.

Moderatorn Tobias Smedberg, TS, går sedan över till frågan om tillgänglighet. TS för fram att riksdagen år 2000 beslutade att alla enkelt avhjälpna hinder skulle vara borta år 2016.

Ingen av de närvarande politikerna tror att alla enkelt avhjälpna hinder kommer att vara borta år 2018.

Erik Malm, EM, säger att detta är en prioriterad fråga med årliga satsningar. Han säger vidare att de inte har identifierat alla hinder, och det dyker även upp nya hinder.

Cecilia Brink, CB, har uppfattningen att vi rimligtvis aldrig kommer att lyckas eftersom det uppstår nya hinder. CB menar att de agerar på den information de har.

Maria Johansson, MJ, för fram frågan om diskriminering genom bristande tillgänglighet. MJ berömmar dock Stockholms stads trottoarer och övergångsställesmodell med nedfasning. Hon menar att Stockholms stad ska ha all heder, men att det ibland uppstår nya kanter efter ombyggnationer. MJ säger återigen att kunskap finns men att den glöms bort.

Torun Boucher, TB, menar att det trots allt finns ideologiska skillnader i funktionshinderfrågor och tillgänglighetsfrågor. Det gäller t.ex. frågor om hur mycket individen själv får bestämma.

Ewa-Marie Ås, EMÅ, menar att tillgänglighetsfrågor är bra för alla, och att det t.ex. är bra för alla att bussarna går ned, att trottoarer är fasade, mm.

Rana Carlstedt, RC, menar att funktionshinderfrågor/tillgänglighetsfrågor är ett allmänintresse och inget särintresse. RC menar vidare att det är viktigt med samordning.

Därefter går moderatorn Tobias Smedberg, TS, över till frågor i frågelådan.

Den första frågan rör skola och utbildning, och i vilken utsträckning elever med funktionsnedsättningar når kunskapsmålen.

Cecilia Brink, CB, säger att man inte vet eftersom sådan statistik strider mot PUL (personuppgiftslagen). CB tar sedan upp ämnet ”hemmasittare”, och att det kan ta årtal att få tillbaka dessa till en fungerande skolgång. CB lyfter fram att Skollagen innehåller tydliga bestämmelser kring skolans skyldigheter. CB för därefter fram exemplet med Finland är man är tidig med att sätta in tidiga insatser, och att vi i Sverige är sämre på det med motiveringen att vi är rädda för att sätta diagnoser för tidigt.

Nästa fråga rör mobbning och att elever med funktionsnedsättning löper en större risk för att drabbas av mobbning.

Erik Malm, EM, framför att det är viktigt att ha fokus på att öka kompetensen hos assistenter. En del förvaltningar säger att ”de gjort allt”.

Nästa fråga ur frågelådan rör den ökade invandringen och huruvida det kommer att gå ut över resurser till personer med funktionsnedsättning.

Ewa-Marie Ås, EMÅ, säger att hon hoppas att vi inte ställer grupper mot varandra. Hon menar vidare att vi har lagar som vi ska följa och som omfattar alla, och att det går att arbeta med båda sakerna samtidigt.

Torun Boucher, TB, instämmer i det som Ewa-Marie Ås framförde.

Maria Johansson, MJ, menar att vi absolut inte ska ställa grupper mot varandra. MJ lyfter frågan hur vi möter nyanlända med funktionsnedsättningar, och hon framför att det finns en oro för utvecklingen vad gäller modulbostäder som primärt är tänkt att användas kortsiktigt.

Rana Carlstedt, RC, säger att de inte kommer att ställa grupper mot varandra på det viset.

Därefter är frågestunden över, och följs av en summering av Riitta-Leena Karlsson, RLK, och Lena Huss, LH.

RLK anser att det har sagts jättemycket bra saker, och att det är bra med ”tidiga vallöften”. RLK framför att frågan om serviceassistenter med utvecklingsstörning har fallit mycket väl ut, men är tidsbegränsat pga. finansieringsformen. RLK jämför här med Norrköping som har inrättat serviceassistenter som en tjänst. RLK framför att man skulle kunna få bort den dagliga verksamheten och införa en löneanställning istället.

Vad gäller enkelt avhjälpta hinder så vet stockholmaren ofta inte vad det är. Enligt RLK har stadsbyggnadskontoret framfört att staden här måste ta sitt ansvar.

LH avslutar sitt deltagande med att tacka alla deltagande politiker, och överlämnar sedan ordet till moderatorn Tobias Smedberg, TS. TS ber avslutningsvis alla politiker att läsa upp vad de skrivit på sina s.k. Twitter-lappar med löften inför valet år 2018.

Vallöften - inför valet 2018:

Rana Carlstedt (S)

Verka för att funktionsvariationer ses som möjligheter och inte begränsningar på arbetsmarknaden.

Erik Malm (MP)

Människors olika funktionsvariationer ses som en tillgång och staden ska fortsätta undanröja och motverka de hinder som uppstår i samhället.

Torun Boucher (V)

Staden ska arbeta för att anställa fler med normbrytande funktionalitet.

Cecilia Brink (M)

Att alla barn och ungdomar med funktionshinder ska få det stöd de behöver i skolan för att klara målen.

Maria Johansson (L)

Att vi alltid utgår från den mänskliga mångfalden – där personer med funktionsnedsättning är en naturlig del – och utgår från CRPD (FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning).

Ewa-Marie Ås (KD)

En funktionshinderpolitik som möjliggör hjälp till självhjälp

Christina Linderholm (C)

Jag lovar att jobba för att se individens rättighet till stöd och service i hela staden.